

R. *Nihil obstat; dummodo tamen in delatione SS. Sacramenti umbella omnino adhibeatur.* S. R. C. 7 Feb. 1874, Ordin. S. Joan. de Deo.

40. *Non est reprobans Parochus qui defert Viaticum infirmo Feria VI in Parasceve, modo private et submissa, quinimo submissima voce recitat Psalmos consuetos, per vias publicas, etiamsi dicat Gloria Patri, quia in tali circumstantia actio talis nihil habet esse cum Functionibus Ecclesiae hujus diei: et considerando etiam, quod defert cum stola et pluriali albi coloris, quando in Feria supra dicta color paramentorum est niger pro Ecclesiae Functionibus.* Ideoque, si defert privatim, non est reprobans, si populum sine benedictione dimittat Feria VI Parasceve, quia in publica Ecclesia non debet recondi. S. R. C. 15 Maii 1745, Lucana.

41. *Diaconus, qui ex mandato sui Vicarii Apostolici defert sacram Viaticum infirmis, potest ne facere aspersionem aquæ benedictæ, dicere Misereatur, Indulgentiam, signare infirmum, vel semetipsum, dicere Dominus vobiscum cum Oratione, et benedicere cum Sanctissimo Sacramento infirmum et assistentes? Secus quid faciendum?*

R. *Deficiente Presbytero et Vicarii Apostolici concurrente licentia, affirmative in omnibus.* S. R. C. 14 Aug. 1858, Tunquini Occidentalis, 1.

In benedicendo Populo cum Sacra Pyxide, Sacerdos debet illam totam cooperire extremitatibus veli oblongi humeralis. — S. R. C. 23 Febr. 1839, Meliten., 5.

42. Dice S. Carlos Borromeo en el Concil. Prov. 4: Que cuando el Párroco lleva el sagrado Viático á un enfermo de peligro muy lejos de la Iglesia parroquial, á fin de evitar que el enfermo muera antes de haber vuelto el Sacerdote á la Parroquia, para administrarle la sagrada Extremaunción, puede llevarse al mismo tiempo los santos Oleos: *Vasculum etiam Sacrae illius Unctionis secum ferat, illam ei postquam Corpus Domini præbuerit, ministraturus, si ita morbi ingravescens ratione, mortisque periculo, faciendum censuerit.* — Cuya práctica aprobó la S. C. de R. en 14 de Agosto de 1858, S. Claudio.

43. Es doctrina admitida por todos los moralistas de nota que puede administrarse varias veces la sagrada Comunión á un enfermo (que haya recibido el Santo Viático), aunque no esté en ayunas, durante el mismo peligro de la enfermedad. — «*Episcopus insinuet Parochis (dice Benedicto XIV, De Synod. Diocesis, lib. 7, cap. 12), posse et debere Viaticum in eadem infirmitate iterum, ac tertio administrari, præsertim si ægrotus exposcit; et si velit, pænam decernat in Parochos, qui ægrotis devote postulantibus iterum, et tertio Eucharistiam deferre detrectant falsis prætextibus.*» — «*Infirmo (cui ob mortis periculum Communio administrata fuit non jejuno per modum Viatici, poterit adhuc non jejuno, sed eadem periculosa infirmitate durante pluries Communio ministrari.* Nam sacramentum hoc sumitur non solum ad salisfaciendum præcepto; sed etiam ad robur contra tentaciones, quæ in morte validiores sunt. Et tunc adhibeatur forma solita: Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat, etc.» Scavini, tom. 3, n. 121. S. Lig. lib. 6, n. 285.

44. En cuanto al tiempo que ha de pasar de una Comunión á otra, dicen generalmente los autores que se puede repetir pasados ocho días, otros que no es preciso aguardar tanto, y otros por fin admiten que se puede hacer todos los días. — Pero dice el mismo Scavini con Gury que se ha de atender á las circunstancias de las personas y estado de las mismas, pudiéndose dar con más frecuencia á una persona religiosa que á otra seglar.

TITULUS V

CAPUT PRIMUM

De Sacramento Extremæ Unctionis

45. 1. Extremæ Unctionis Sacramentum a Christo Domino institutum, tamquam coelestis medicina, non animæ solum, sed etiam corpori salutaris, omni studio ac diligentia, periculose ægrotantibus adhibendum est, et quidem tempore, si fieri possit,

CUM ILLIS ADHUC INTEGRA MENS ET RATIO VIGET, ut ad uberiorem Sacramenti gratiam percipiendam, ipsi etiam suam fidem, ac piam animi voluntatem conferre possint. dum *Sacro* liniuntur Oleo.

2. In quo illud in *primis* ex generali Ecclesiæ consuetudine observandum est, ut si tempus, et infirmi conditio permittat, ante Extremam Unctionem, Pœnitentiæ, et Eucharistiaæ Sacraenta infirmis præbeantur.

3. Habeat igitur Parochus loco nitido et decenter ornato, in vase argenteo, seu stanneo diligenter custoditum Sacrum Oleum infirmorum (1), quod singulis annis Feria V in *Cæna Domini* ab Episcopo benedictum, veteri combusto, renovandum est. Id tamen, si forte infra annum aliquo modo ita deficit, ut sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico oleo non benedicto in minori quantitate super infuso, reparari potest (2).

4. Oleum porro ipsum vel per se solum, vel in bombacio seu re simili servari potest; sed ad evitandum effusionis periculum, multo commodius ad infirmos defertur in bombacio.

5. Debet autem hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cum ad usum rationis pervenerint, tam

(1) Possunt Parochi retinere Sanctum Oleum infirmorum in domo sua, eo quod extra Ecclesiam Parochiale habent, non obstantibus Sacrae Rituum Congregationis Decretis? R. Negative et servetur Decretum diei 16 Decembris 1826. Scilicet: excepto casu magnæ, distantie ab Ecclesia; quo in casu omnino servetur etiam domi Rubrica, quoad honestam et decensem, tutamque custodiam. S. R. C. 31 Aug. 1872. Tolentana, 5.

Probabiliter non peccat Parochus, qui Sacrum Oleum domi retinet, si crederet nocte se vocandum et periculum foret ne vocatus sero veniret; si vero domi detineret ad majorem tantum commoditatem, culpa veniali non vocaret. Scavini, tom. 3, n. 521.

(2) Esto puede repetirse muchas veces, si es necesario, como se dijo del Oleo santo para el Bautismo.

graviter laborant, ut mortis periculum imminere videatur, et iis, qui præ senio deficient, et in diem videntur morituri etiam sine alia infirmitate.

6. Infirmis autem, qui, dum sana mente, et integris sensibus essent, illud petierint, seu verisimiliter petiissent, seu dederint signa contritionis, etiamsi deinde loquela amiserint, vel amentes effecti sint, vel delirent aut non sentiant, nihilominus præbeatur.

7. Sed si infirmus dum phrenesi, aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam facere contra reverentiam Sacramenti, non inungatur, nisi periculum tollatur omnino.

8. Impoenitentibus vero, et qui in manifesto peccato mortali moriuntur, et excommunicatis, et nondum baptizatis, penitus denegetur.

9. Non ministretur etiam prælium inituris, aut navigationem, aut peregrinationem, aut alia pericula subituris, aut reis ultimo suppicio mox afficiendis, aut pueris rationis usum non habentibus.

10. Si quis autem laborat in extremis, et periculum immineat ne decadat antequam finiantur unctiones, cito ungatur, incipiendo ab eo loco: *Per istam sanctam Unctionem. etc.*, ut infra: deinde, si adhuc supervivat, dicantur Orationes pretermissæ suo loco positæ.

11. Si vero, dum inungitur, infirmus decadat, Presbyter ultra non procedat, et prædictas Orationes omittat.

12. Quod si dubitet an vivat adhuc, unctiones prosequantur, sub conditione pronuntiando formam, dicens: *Si vivis, per istam sanctam Unctionem, etc.*, ut infra.

13. Si autem acciderit, infirmum post peccatorum suorum confessionem ad exitum vitæ preparare, tunc cum sacro Viatico poterit et Oleum infirmorum ad eum deferri per ipsum Sacerdotem, qui defert sacram Eucharistiam: si tamen aliis Presbyter, vel Diaconus, qui Oleum sanctum deferat, haberi possit, per ipsum deferatur, qui superpelliceo induitus, cum Oleo Sacro occulte delato sequatur Sacerdotem Viaticum portantem; et postquam infir-

mus Viaticum sumpserit, inungatur a Sacerdote (1).

14. In eadem infirmitate hoc Sacramentum iterari non debet, nisi diuturna sit, ut si, cum infirmus convaluerit, iterum in periculum mortis incidat.

15. Quinque vero corporis partes præcipue ungi debent, quas veluti sensuum instrumenta homini natura tribuit, nempe oculi, aures, nares, os, et manus: attamen pedes etiam et renes ungendi sunt; sed renum unctio in mulieribus, honestatis gratia, semper omittitur, atque in viris, quando infirmus commode moveri non potest. Sed sive in mulieribus, sive in viris, alia corporis pars pro renibus ungi non debet.

16. Manus vero, quæ reliquis infirmis interius ungi debent, Presbyteris exterius ungantur.

17. Dum oculos, aures, et alia corporis membra, quæ paria sunt Sacerdos ungit, caveat, ne alterum ipsorum inungendo, Sacramenti formam prius absolvat, quam ambo hujusmodi paria membra perunxerit.

18. Si quis autem sit aliquo membro mutilatus, pars loco illi proxima inungatur, eadem verborum forma.

19. Hujus autem Sacramenti forma, qua Sancta Romana Ecclesia utitur, solemnis illa precatio est, quam Sacerdos ad singulas unctiones adhibet, cum ait:

20. *Per istam sanctam Unctionem, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per visum, sive per auditum, etc., deliquisti.*

(1) *In casu necessitatis, quo non aliis nisi laicus minister habeatur, potest hic S. Oleum deferre.—Laicus in casu S. Oleum reverenter et occulte deferre debet. De Herdt, n. 307. Gardellini in nota ad Decr. 4623.*

CAPUT II

ORDO MINISTRANDI SACRAMENTUM EXTREMÆ UNCTIONIS

46. 1. *Sacerdos igitur Sacramentum ministretur, quatenus fieri poterit, parari cureret apud infirmum mensam mappa candida coopertam, itemque vas, in quo sit bombacium, seu quid simile in septem globulos distinctum, ad abstergendas partes inunctas; medullam panis ad detergendas digitos; et aquam ad abluerandas Sacerdotis manus: ceream item candelam, quæ deinde accensa ipsi ungenti lumen præbeat. Denique operam dabit, ut quanta poterit munditia ac nitore hoc Sacramentum ministretur.*

2. *Deinde convocatis Clericis seu Ministris, vel saltem uno Clerico, qui Crucem sine hasta, Aquam benedictam cum aspersorio, et librum Ritualem defrerat, ipse Parochus decenter accipit vas Sacri Olei infirmorum sacculo serico violacei coloris inclusum, illudque caute deferat, ne effundi possit. Quod si longius iter peragendum, aut etiam equitandum sit, vel alias adsit periculum effusionis, vas Olei, sacculo aut bursa inclusum, ut dictum est, ad collum appendat, ut commodius et securius perferat. Procedat autem sine sonitu campanulae (1).*

3. *Cum perventum fuerit ad locum, ubi jacet infirmus, Sacerdos intrans cubiculum, dicit:*

¶. *Pax huic domni.*

¶. *Et omnibus habitantibus in ea.*

4. *Deinde deposito Oleo super mensam, superpelliceo, stolaque violacea induitus (2), ægroto Crucem*

(1) Los decretos de la S. C. de R. de 28 Enero 1606, Baren, y de 16 Diciembre 1826, Gandegaven., 5, repreueban que el S. Oleo de la Extrema-Unción se lleve con luces y solemnidad, por convenir esto únicamente al Santísimo Sacramento de la Eucaristía.

(2) An Sacramentum Extremæ Unctionis cum stola tan-

pie deosculandam porrigit; mox in modum crucis eum aqua benedicta, et cubiculum, et circumstantes aspergit, dicens Antiphonam: Asperges me, Domine, etc. Quod si ægrotus voluerit confiteri, audiat illum, et absolvat. Deinde piis verbis illum consoletur, et de hujus Sacramenti vi, atque efficacia, si tempus ferat, breviter admoneat; et quantum opus sit, ejus animam confirmet, et in spem erigat ritæ æternæ.

5. Postea dicat:

- ꝝ. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
- ꝝ. Qui fecit cœlum et terram.
- ꝝ. Dominus vobiscum.
- ꝝ. Et cum spiritu tuo.

OREMUS

Introeat, Domine Jesu Christe, domum hanc sub nostræ humilitatis ingressu, æterna felicitas, divina prosperitas, serena lætitia, charitas fructuosa, sanitas sempiterna: effugiat ex hoc loco accesus daemonum: adsint Angeli pacis, domumque hanc deserat omnis maligna discordia. Magnifica, Domine, super nos nomen sanctum tuum; et benedic ☩ nostræ conversationi: sanctifica nostræ humilitatis ingressum, qui sanctus et qui pius es, et permanes cum Patre et Spiritu Sancto in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus, et deprecemur Dominum nostrum Iesum Christum, ut benedicendo benedicat ☩ hoc tabernaculum, et omnes habitantes in eo, et det eis Angelum bonum custodem, et faciat eos sibi servire ad considerandum mirabilia de lege sua: avertat ab eis omnes contrarias potestates: eripiat eos ab omni formidine, et ab omni perturbatione, ac

---

tum administrari possit? R. Negative. S. R. C. 16 Decembbris 1826, Gandegaven., 2.

Excipe casum positive necessitatis, quin tempus suppetat sumendi vestes pro hoc Sacramento administrando præscriptas, como dice Gardellini en la nota del citado decreto con Barufaldo y De Herdt.

sanos in hoc tabernaculo custodire dignetur: Qui cum Patre, et Spiritu Sancto vivat et regnat Deus, in sæcula sæculorum. Amen.

OREMUS

Exaudi nos, Domine sanctæ, Pater omnipotens, æterne Deus: et mittere digneris sanctum Angelum tuum de cœlis, quis custodiat, foveat, protegat, visitet, atque defendat omnes habitantes in hoc tabernaculo. Per Christum Dominum nostrum. ꝝ. Amen.

6. Quæ Orationes, si tempus non patiatur, ex parte, vel in totum poterunt omitti. Tum de more facta confessione generali, latino, vel vulgari sermone, Sacerdos dicat; Misereatur, etc. Indulgentiam, etc.

7. Antequam Parochus incipiatur ungere infirmum, moneat adstantes, ut pro illo orient, et ubi commodum fuerit, pro loco et tempore, et adstantium numero, vel qualitate, recitent septem Psalms Poenitentiales cum Litanis, vel alias Preces, dum ipse Unctionis Sacramentum administrat. Mox dicat:

In nomine Patris ☩, et Filii ☩, et Spiritus ☩ Sancti, extinguatur in te omnis virtus diaboli per impositionem manuum nostrarum, et per invocationem omnium sanctorum Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, atque omnium simul Sanctorum. Amen (1).

8. Deinde intincto pollice in Oleo Sancto, in modum Crucie ungil infirmum in partibus hic subscriptis, aptando proprio loco verba formæ in hunc modum:

---

(1) Non potest continuari consuetudo administrandi Sacrum Sacramentum Extremae-Untionis utendo pennicillo seu virgula argentea, extra casum necessitatis. S. R. C. 31 Aug. 1872, Toletana, 3.

AD OCULOS

Per istam sanctam Unctionem ✕, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per visum deliquisti. Amen.

9. *Minister vero, si est in Sacris, vel ipsemet Sacerdos, post quamlibet Unctionem, tergit loca inuncta novo globulo bombacii, vel rei similis, eumque in vase mundo reponat, et ad Ecclesiam postea deferat, comburat, cineresque projiciat in Sacrarium.*

AD AURES

Per istam sanctam Unctionem ✕, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per auditum deliquisti. Amen.

AD NARES

Per istam sanctam Unctionem ✕, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per odoratum deliquisti. Amen.

AD OS, COMPRESSIS LARIIS

Per istam sanctam Unctionem ✕, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per gustum et locutionem deliquisti. Amen.

AD MANUS

Per istam sanctam Unctionem ✕, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per tactum deliquisti. Amen.

10. *Et adverte, quod Sacerdotibus, ut dictum est, manus non inunguntur interius, sed exterius.*

AD PEDES

Per istam sanctam Unctionem ✕, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per gressum deliquisti. Amen.

AD LUMBOS, SIVE RENES (1)

Per istam sanctam Unctionem ✕, et suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per lumborum delectationem deliquisti. Amen.

11. *Hæc autem unctione ad lumbos, ut dictum est, omittitur semper in fœminis, et etiam in viris, qui ob infirmitatem vix, aut sine periculo moveri non possunt.*

12. *Quibus omnibus peractis, Sacerdos dicit:*
Kyrie, eleison. Christe, eleison. Kyrie, eleison.
Pater noster.

- ꝝ. Et ne nos inducas in temptationem.
- ꝝ. Sed libera nos a malo.
- ꝝ. Salvum fac servum tuum.
- ꝝ. Deus meus, sperantem in te.
- ꝝ. Mitte ei, Domine, auxilium de sancto.

(1) S. Rituum C. optat ut unctione rerum, si fieri possit in præxim deducatur, si alicubi non sit in usu; 14 Aug. 1858, Ultrajecten.

Romæ usus est ungendi plantas pedum, nisi causa rationabilis aliud suadeat: et pro viris generatim fit unctione ad lumbos; et quidem si nihil obstet ex utroque latere, secus ex uno tantum, ita tamen ut in utroque casu infirmus vix moveri debeat. Vindicia Alphonsianæ. Scavini, tom. 3, n. 407.

Possunt etiam in necessitate unctiones quinque sensum brevissimo tempore fieri, celeriter tangendo unam oculum, aurem, nares, os, et pro tactu maxillam (cum sensus tactus sit diffusus per totum corpus) idque sub unica forma omnes sensus exprimente: Indulgeat tibi Dominus quidquid per sensus deliquisti. Apud Scavini, tom. 3, n. 409.

- R. Et de Sion tuere eum.
V. Esto ei, Domine, turris fortitudinis.
R. A facie inimici.
V. Nihil proficiat inimicus in eo.
R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
V. Domine, exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat.
V. Dominus yobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS

Domine Deus, qui per Apostolum tuum Jacobum locutus es: Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiae. et orent super eum, ungentes eum Oleo in nomine Domini: et oratio fidei salverbit infirmum, et alleviabit eum Dominus; et si in peccatis sit, remittentur ei; cura quæsumus, Redemptor noster, gratia Sancti Spiritus languores istius infirmi, ejusque sana vulnera, et dimitte peccata, atque dolores cunctos mentis et corporis ab eo expelle, plenamque interius et exterius sanitatem misericorditer redde, ut ope misericordiæ restitutus, ad pristina reparetur officia: Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis, et regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

OREMUS

Respice, quæsumus, Domine, famulum tuum, N., in infirmitate sui corporis fatiscentem, et animam refove, quam creasti; ut castigationibus emendatus, se tua sentiat medicina salvatum. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

OREMUS

Domine Sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui benedictionibus tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis: ad invocationem tui Numinis benignus assiste; ut famulum tuum ab ægritudine liberatum, et

sanitate donatum, dextera tua erigas, virtute confimes, potestate tuearis, atque Ecclesiæ tuæ sanctæ, cum omni desiderata prosperitate, restituas. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

13. *Ad extremum, pro persona qualitate, salutaria monita breviter præbere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirmetur, et ad fugandas dæmonum tentationes roberetur.*

14. *Denique agam benedictam, et Crucem, nisi aliam habeat, coram eo relinquat, ut illam frequenter aspiciat, et pro sua devotione osculetur et amplectatur.*

15. *Admoneat etiam domesticos, et minitros infirmi, ut si morbus ingravescat, vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum Parochum accersant, ut morientem adjuvet, ejusque animam Dea commendet: sed si mors immineat, priusquam discedat, Sacerdos animam Deo rite commendabit.*

16. *Quæ autem pertinent ad visitationem, curamque infirmorum, et at juvandos morientes, ad Commendationem Animæ, et ad Exequias, infra suis locis præscribuntur.*

TITULUS VI

CAPUT PRIMUM

De Exequiis

17. 1. Sacras Cæremoniæ ac Ritus, quibus ex antiquissima traditione, el Summorum Pontificum institutis sancta Mater Ecclesia Catholica in filiorum suorum exequiis uti solet, tamquam vera religionis mysteria, christianæque pietatis signa, et fidelium mortuorum saluberrima suffragia, Parochi summo studio servare debent, atque usu retinere.

2. His itaque præstandis, qua par est modestia ac devotione ita se habebunt, ut ad Defunctorum salutem, simulque ad vivorum pietatem, quemadmodum vere sunt, non ad quæstum ejusmodi Ritus sancti instituti esse videantur.